

ศรีวิชัย

เจ็มมะ เบ็ญนา

การเดินทางและการค้าขายทางทะเลระหว่างอินเดียและจีนมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เรือค้าขายของพ่อค้าอินเดียและจีนจะแล่นผ่านช่องแคบมะละกาเป็นประจำ ช่องแคบมะละกากลายเป็นเส้นทางเดินเรือที่สำคัญระหว่างตะวันตกและตะวันออก ต่อมาเรือค้าขายของพ่อค้าชาติอื่น ๆ มาผสมโรงจนทำให้ช่องแคบมะละกากลายเป็นประตูและเส้นทางแล่นผ่านหรือจอดแวะพักหรือติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าของเรือสินค้าของพ่อค้าชาติต่าง ๆ ในอาณาจักรเวมพูเกาะมลายู ช่องแคบมะละกาและช่องแคบซุนดาจึงเกิดเมืองตามชาย

ฝั่งทะเลขึ้นหลายเมือง และประเทศมลายูโบราณแห่งแรกก็เกิดขึ้นที่เกาะสุมาตรา โดยมีเมืองจัมบีเป็นราชธานี ประเทศมลายูโบราณแห่งนี้ นอกจากจะเป็นจุดรวมศูนย์ศิลปวัฒนธรรมมลายูโบราณแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางทางทะเลอีกด้วย ต่อมาประเทศมลายูโบราณแห่งนี้ได้หายสาบสูญไปจากหน้าประวัติศาสตร์ เมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเกิดขึ้น โดยมีราชธานีตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเมืองปาเล็มบังในเกาะสุมาตราตอนใต้

อาณาจักรศรีวิชัยเริ่มเจริญรุ่งเรืองในศตวรรษที่ 7 โดยมีอาณาจักรกว้าง

ใหญ่ไพศาลมีอำนาจครอบคลุมทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งหมายถึงครอบคลุมอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน และส่วนหนึ่งทางตอนใต้ของประเทศไทยอีกด้วย

ในสมัยการปกครองของกษัตริย์แห่งราชวงศ์ไชเล็นทราอาณาจักรศรีวิชัย มีอำนาจและมีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุด สามารถปกครองอาณาบริเวณทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ควบคุมเส้นทางเดินเรือในช่วงแคบมะละกาและช่องแคบซุนดา เมืองต่าง ๆ ที่อยู่ตามชายฝั่งทะเลในบริเวณนี้ ซึ่งอยู่ใต้อำนาจและอิทธิพลของอาณาจักรศรีวิชัยกลายเป็นศูนย์การค้าขายทางทะเล โดยเฉพาะราชธานีของศรีวิชัยเอง นอกจากจะเป็นศูนย์การค้าทางทะเล ยังเป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรม ศูนย์วิชาความรู้สาขาต่าง ๆ และเป็นศูนย์กลางศาสนาพุทธในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย อาณาจักรศรีวิชัยมีกองทัพเรือที่ใหญ่และเข้มแข็งสามารถให้ความคุ้มครองแก่เรือค้าขายของพ่อค้าของชาติต่าง ๆ ที่มาค้าขายกับเมืองต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมืองชายฝั่งทะเลที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของอาณาจักรศรีวิชัย รวมทั้งราชธานีของอาณาจักรศรีวิชัยเอง จึงคลั่งไปด้วยเรือค้าขายของพ่อค้าชาติต่าง ๆ มาซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งพ่อค้าเหล่านี้จะซื้อเครื่องเทศจากประเทศของตน ส่วนสินค้าที่ชนพื้นเมืองซื้อจากเรือสินค้าของพ่อค้าต่างชาติ ได้แก่ เครื่องแก้ว เครื่องถ้วยชาม เครื่องโลหะ เสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ฯลฯ

ด้วยเหตุที่อาณาจักรศรีวิชัย เป็นศูนย์กลางวิชาต่าง ๆ จึงมีผู้คนจากต่างเมืองทั้งไกลและใกล้มาศึกษาหาวิชาความรู้ โดยเฉพาะมาศึกษาพระธรรม

ในพระพุทธศาสนาในโรงเรียนชั้นสูงแห่งพระพุทธศาสนาในราชธานีอาณาจักรศรีวิชัย ผู้คนต่างเมืองที่มาศึกษาพระพุทธศาสนานี้ส่วนใหญ่มาจากประเทศจีนผู้คนต่างเมืองที่มาศึกษาหาวิชาความรู้ในราชธานีศรีวิชัยนอกจากจะมาศึกษาพระธรรมศาสนาพุทธแล้ว ยังมีไม่น้อยมาศึกษาวิชาภาษาสันสกฤตและวิชาธุรกิจการค้า หนังสือพุทธศาสนาได้ถูกแปลเป็นภาษาจีนโดยชาวจีนที่มาศึกษาในโรงเรียนชั้นสูงในราชธานีอาณาจักรศรีวิชัย นักท่องเที่ยวชาวจีนคนหนึ่งที่น่าเชื่อถือศาสนาพุทธชื่อ I Ising ซึ่งได้แวะในราชธานีอาณาจักรศรีวิชัยในระหว่างเดินทางไปยังเมือง Nalanda ประเทศอินเดีย ได้เล่าในจดหมายเหตุของเขาว่า ในราชธานีอาณาจักรศรีวิชัยมีพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาจำนวนมากมีพระนามว่า Sakyakirti กษัตริย์อาณาจักรศรีวิชัยนอกจากจะสนพระทัยในการส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาแล้ว ยังทรงเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศต่าง ๆ ฉะนั้นความสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศต่าง ๆ จึงดำเนินไปด้วยดี กษัตริย์องค์หนึ่งแห่งราชวงศ์ไชเลนทราได้ทรงเจริญสัมพันธไมตรีกับกษัตริย์แห่งประเทศจีน โดยใน ค.ศ. 900 พระองค์ได้โปรดให้ราชทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศจีน ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรศรีวิชัยกับประเทศจีนดำเนินไปด้วยดียิ่ง

กษัตริย์อาณาจักรศรีวิชัยทุกพระองค์สนพระทัยในพระพุทธศาสนามาก ศาสนสถานได้สร้างจำนวนมากไม่ถ้วน ทั้งในเกาะสุมาตราและเกาะชวา เจดีย์โบโรบูดูร์ อันเป็นสิ่งมหัศจรรย์

สิ่งหนึ่งของโลก ซึ่งตั้งอยู่บนเกาะชวาตอนกลางประมาณ 20 ไมล์ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของกรุงชอกยาการ์ตาเมืองหลวงเก่าของอินโดนีเซียก็ถูกสร้างขึ้นในสมัยอาณาจักรศรีวิชัยคือ สร้างขึ้นระหว่างปีคริสต์ศักราช 778 ถึงปี 840 ตามศิลปอินเดียหรือเป็นการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมอินเดียและวัฒนธรรมดั้งเดิมของอินโดนีเซีย เจดีย์แห่งนี้เป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนาซึ่งพุทธศาสนิกชนทั้งหลายร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

เมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเจริญรุ่งเรืองถึงจุดสุดยอดแล้วก็เริ่มเสื่อมอำนาจลงเรื่อย ๆ จนอำนาจและอิทธิพลที่เคยยิ่งใหญ่ ในที่สุดสิ้นสุดลง เพราะที่เกาะชวาได้เกิดนครรัฐที่มีกษัตริย์ที่มีความสามารถและเข้มแข็ง ปกครอง

นครและประชากรด้วยความสำเร็จฉลาดและยุติธรรม จนในที่สุดสามารถแทนที่ปกครองอาณาจักรศรีวิชัยได้ทั้งหมด เพราะสามารถทำลายเอาชนะกองทัพเรือศรีวิชัยได้ และนครรัฐที่สามารถเอาชนะทำลายอำนาจและอิทธิพลของศรีวิชัยนี้ ต่อมาเป็นที่รู้จักกันในนาม "อาณาจักรมัชปาหิต" จากการสิ้นสุดอำนาจของศรีวิชัยทำให้อิทธิพลของศาสนาพุทธในอินโดนีเซียและหมู่เกาะมลายูเริ่มเสื่อมลงและศาสนาฮินดูก็เริ่มมีบทบาทและอิทธิพลในอินโดนีเซียและหมู่เกาะมลายู ศาสนาฮินดูได้รับการส่งเสริมอย่างกว้างขวางจากกษัตริย์ผู้ปกครองนครมัชปาหิต เพราะกษัตริย์มัชปาหิตทุกองค์นับถือศาสนาฮินดู